

Στο εργαστήρι της συγγραφέως

Γεννήθηκε στο Κάιρο, μας γνώρισε τον Μακφούζ και έγραψε για τους Αιγυπτίτες και για την Αλεξάνδρεια. Η ΠΕΡΣΑ ΚΟΥΜΟΥΤΣΗ και μέσα από τις "Χάρτινες ζωές" της αναφέρεται με ακρίβεια στο αναπόδραστο.

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΓΚΙΚΑ elgika@pegasus.gr
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΤΑΚΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
www.takispyropoulos.com

ΕΩΡΕΪΤΑΙ η κατεξοχήν μεταφράστρια του νομπελίστα Ναγκίμ Μακφούζ στα καθ' ημάς. Εξάλλου, η Πέρσα Κουμούτση γεννήθηκε και σπούδασε Αγγλικά και Αραβικά Λογοτεχνία στο Κάιρο. Έγραψε επίσης ατμοσφαιρικά μυθιστορήματα που διασώζουν μοναδικά μια ανεπανάληπτη αλεξανδρινή εποχή: «Αλεξάνδρεια, στον δρόμο των ξένων» (2003), «Τα χρόνια της νεότητάς του, ο ηδονικός του βίος» (2004) «Δυτικά του Νείλου» (2006) και «Καφέ Κλεμέντε» (2006) από τις Εκδόσεις Ψυχογύος. Το 2001 τιμήθηκε για το σύνολο των μεταφράσεών της με το Διεθνές Βραβείο Κ. Π. Καβάφη και το 2006 το Αιγυπτιακό Κράτος της ανένευσε τιμητικό μετάλλιο για τη συνεισφορά της στην προώθηση και προβολή της αιγυπτιακής λογοτεχνίας. Σε κάθε βιβλίο η διαδικασία γραφής, όπως αποκαλύπτει, «είναι διαφορετική κάθε φορά. Άλλοτε ξεκινώ με την κεντρική ιδέα που με απασχολεί, άλλοτε με τους χαρακτήρες που επιθυμώ να σκιαγραφήσω κι άλλοτε με τον τόπο ή τα χρονικά περίοδο με την οποία επιθυμώ να καταπιαστώ. Η μοναδική «σταθερή» είναι το εσωτερικό ερέθισμα, η ανανήρπητη προτροπή που μου υπαγορεύει να γράψω και να συνεχίζω να γράφω χωρίς διακοπή». Σε αντίθεση με τις συγγραφικές εμμονές, που είναι σχεδόν ο ίδιος ο συγγραφέας. Σ' αυτές συγκαταλέγονται: «Η αυταπάτη, οι διαμύσεις της ζωής, η (εσωτερική) ελευθερία, ο αόριστος κύκλος της ζωής και του θανάτου, η γυναίκα ως σνττόπια, ως φορέας ιδεών και συναισθημάτων, ως άτομο που άγεται και μάχεται στην κοινωνία, στη ζωή γενικότερα, και βέβαια η Αίγυπτος των παιδικών μου χρόνων».

Τα βιβλία ακολουθούν τη δική τους μοναδική κι ανεπανάληπτη διαδρομή, αναγνωρίζει η Πέρσα Κουμούτση, και με τον πιο παράδοχο τρόπο γράφτηκε «Ίσως, το "Δυτικά του Νείλου"». Απεκθανόμουν την ιδέα να γράψω ένα λαβ στόρι, αλλά μόνο έτσι θα μπορούσα να μεταφέρω πιστά τα συναισθήματα δύο λαών, το πάθος, αλλά και τις προκαταλήψεις του ενός για τον άλλο. Έτσι υπέκυψα, τελικά, στην ιδέα. Γενικά, ωστόσο, πιστεύω πως η διαδικασία της γραφής κρέβει πάντα εκπλήξεις και τρόπους απροσδόκτους». Όταν αισθάνεται ότι φλερτάρει με την καινούργια της ιστορία νιώθει «Μεγάλη ικανοποίηση, ανακούφιση και ηρεμία. Μόνο που η προεργασία διαταράσσεται από την αμφιβολία, καθώς σχεδόν πάντα αναρωσιέμαι αν αυτή είναι η ιστορία που ήθελα να γράψω ή αν θα την έγραφα καλύτερα ακολουθώντας άλλους δρόμους».

Το τελευταίο της βιβλίο είναι το μυθιστόρημα «Χάρτινες ζωές». «Η επιθυμία συγγραφής του συγκεκριμένου βιβλίου γεννήθηκε έπειτα από μια

Είναι αδύνατον να μην περαστούν στοιχεία του μεταφραστή στο βιβλίο και αντίστροφα, στοιχεία του λογοτέχνη είναι αδύνατον να μη "σωθούν" στο υποσυνείδητο του μεταφραστή».

έρευνα που έκανα για τη γυναίκα και τη λογοτεχνία στην Ελλάδα από τις αρχές του 20ού αιώνα έως το τέλος του. Από τη έρευνα διαπίστωσα ότι η γυναίκα ως δημιουργός και ως πρωίδα στη λογοτεχνία -από την αυτοβιογραφία της Ε. Μαρτινέγκου έως την πεζογραφία των γυναικών του '60 και του '70- δεν σταμάτησε να παλεύει για τη συνείδηση, κυρίως για το αυτεξούσιό της, οι συνθήκες, όμως, οι ιστορικές και οι κοινωνικές, την εμπόδιζαν. Έτσι αποφάσισα να γράψω κάτι πάνω σε αυτό. Στις "Χάρτινες Ζωές", πραγματεύομαι την ιστορία τριών γυναικών που ζουν σε τρεις διαφορετικές ιστορικές περιόδους με όλες τις κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις τους. Και παρότι οι πρωταγωνίστριες ανήκουν σε τρεις διαφορετικές γενιές, βιώνουν σχεδόν επαναλαμβανόμενες ζωές, κι αυτό γιατί στην ουσία η γυναίκα στον πυρήνα της δεν έχει ουσιαστικά αλλάξει. Η ψυχολογική της δομή είναι τέτοια που δεν τη διαφοροποιεί δραματικά από τις άλλες. Οι συνθήκες είναι αυτές που αλλάζουν, κατά συνέπεια και η αντιμετώπισή τους, κάθε φορά».

Όσον αφορά τον χώρο και τον τρόπο για τη λογοτεχνία, η συγγραφέας αναγνωρίζει ότι: «Είναι δύο σημαντικά στοιχεία που προσδιορίζουν το αφήγημα, το ορισθέντος. Ακόμα κι όταν απουσιάζουν ή δεν είναι "απτό" σε ένα έργο,

όπως σε κάποιες ιστορίες του Κάφκα, ο αναγνώστης τα οριοθετεί μέσα του, τα φαντάζεται, καθώς έχει την ανάγκη να τοποθετήσει τη δράση σε ένα πιο συγκεκριμένο πλαίσιο. Πολύ συχνά ο τόπος και ο χρόνος υπάρχουν ως πρωταγωνιστές σε πολλά έργα και μάλιστα έργα παγκόσμιας προβολής και αξίας, όπως του Ντίκενς, του Φλομπέρ, του Ουγκό, του Μακφούζ κ.ά. Ειδικά ο τόπος υπήρξε πρωταγωνιστής στις περισσότερες από τις ιστορίες μου».

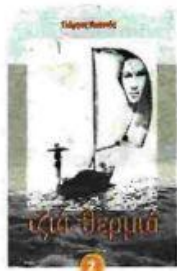
Και φυσικά δεν απαρνείται τη σύγνευση που υπάρχει ανάμεσα στη συγγραφή της και τη μετάφραση: «Η λογοτεχνική μετάφραση είναι την ίδια στιγμή ερμηνεία και δημιουργία ή μάλλον ανάπλαση και αναδημιουργία του προστύπου», αποκαλύπτει. «Υπό αυτή την έννοια, είναι αδύνατον να μην περαστούν στοιχεία του μεταφραστή στο βιβλίο και αντίστροφα, πολλά στοιχεία του λογοτέχνη είναι αδύνατον να μη "σωθούν" στο υποσυνείδητο του μεταφραστή, τα οποία αναδύονται έπειτα στην επόνοια, για να περάσουν συνειδητά σαν μια φυσική διαδικασία στα δικά του γραπτά. Ειδικά τα πρώτα μου βιβλία είναι σε μεγάλο βαθμό επηρεασμένα από τον Μακφούζ, τον οποίο θεωρώ οικογένειά μου. Αλλάσκει, με γλώσσα διαβάζοντας τα βιβλία του, ενώ τον κόσμο που περιγράφει τον βίωνα καθημερινά για πολλά χρόνια».

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Το πρώτο ακρογυάλι της πατρίδας της Νάταλι Μπακούλου, Μετάφραση: Χίλντα Παπαδημητρίου Εκδ. Πατάκη, σελ. 576

Η ΝΑΤΑΛΙ Μπακούλου διδάσκει λογοτεχνία το Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν. Έχει βραβευτεί με το βραβείο Horwood και O. Henry, καθώς επίσης και με το βραβείο Arthur & Marty Platzis, που απονέμεται σε έργα με θέμα την ελληνική κληρονομιά. «Το πρώτο ακρογυάλι της πατρίδας» είναι το πρώτο της μυθιστόρημα. Διαδραματίζεται στην Αθήνα και το Παρίσι, με πρωταγωνιστές δύο αδελφές, την εικοσόχρονη Σοφία και τη δεκαεξάχρονη Άννα, και μας διηγείται τις σπαρταρικές ιστορίες αγάπης και αντίστασης, με φόντο την ελληνική δικτατορία του 1967. Με επίκεντρο την οικογένεια, η συγγραφέας χαράσσει το μονοπάτι εκείνου όπου το προσωπικό συναντά το πολιτικό. Περιγράφοντας με οξυδερκή και συγκινητικό τρόπο τον έρωτα υπό καθεστώς τυραννίας. Προσφέροντας αναγνωστική κάθαρση αλλά και εντεινώντας τη νοσταλγία για όσους και ό,τι έχει κολλήσει.

Τζια - θερμά του Γιώργου Κοκοτού Εκδ. Γεωτα, σελ. 300

«ΞΕΚΙΝΗΣΑ γράφοντας το επεισόδιο με την οργάνη μου, όντας τότε ούτε τριών χρονών, ένα σωβάν που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη ζωή μου. Από 'κει και πέρα, λες κι ένα φράγμα που τα κρατούσε τόσο χρόνια όλα πίσω του έσπασε, και οι μνήμες, σαν ένας ορμητικός χείμαρρος, ξεχύθηκαν με τόση δύναμη, με τέτοια ένταση και με τόση ορμή, που δεν προλάβαινα να γράψω, εξηγήτη στον πρόλογο του ο συγγραφέας Γιώργος Κοκοτάς και στο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημά του «Τζια - θερμά» σκιαγραφεί όλη την αποκρουστική πραγματικότητα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και της σκληρής σύρραξης μέσα από τα μάτια ενός παιδιού. Μια συναισθηματική και επίδουλη ερμηνεία με φόντο ένα από τα ωραιότερα νησιά της Μεσογείου. Με διαρκή φλας μπισ, ημερολογιακές σχεδόν σελίδες και απαρτή ένα ταξίδι επιστροφής, τον Αύγουστο του 1989. Αλλά το παρελθόν τελικά ό,τι αποδεικνύεται είναι μια αναπόδραστη εποχή».